

FOLK OG LAND

Erstatningsdirektoratets ulovlige forelegg henvist til Vestre gravlund!

En dokumentasjon ved Alexander Lange

I. ULOVLIG KUNNGJERING

Erstatningsdirektoratet,
Oslo den 26. april 1946.

Til: Alvide Fiane, Mariegt. 12, oppg. C. Oslo.

«Erstatningsdirektoratet anmelder herved at erstatnings- og inndragningsansvar gjøres gjeldende mot avdøde Knut Knutson Fianes bo eller arvinger i anledning av at avdøde har vært medlem av NS.»

«Fordringens størrelse kan først senere spesifiseres. Oslo-avdelingen. Etter fullmakt. Rolf Parelius. Form. nr. 106, RP/RS.»

II.

ULOVLIG FORELEGG

«Erstatningsdirektoratet. Foreleggsskjema 8. Inndragning L. A. § 33. Forelegg nr. 137 sekr. Parelius v/ RS!»

Forelegg.

Knut Knutson Fianes dødsbo v/ fru Alvide Fiane, Mariegt. 12, Oslo

forelegges herved krav om inndragning og erstatning etter provisorisk anordning av 15. desember (årstall mangler) jfr. §§ 2, 15, 16, 17 og 19».

(Vi gjengir bare ordlyden av § 33 i anordningen av 15. 12. 1944, slik som denne er gjen-

gitt i foreleggets trykte tekst, da denne paragraf burde ha stemt foreleggsutstederen til ettertanke):

«Dersom noen som har overtrådt § 2 er død før IDØMTE (uthevet her) bøter er betalt eller før inndragnings- eller erstatnings ansvar er dekket, kan ansvar gjøres gjeldende imot arvingene. Har det vært offentlig skifte eller har arvingene skiftet uten at de visste eller burde ha forstått at slikt ansvar kunne bli gjort gjeldende, skal ansvaret for hver enkelt av dem begrenses til hva han har mottatt i arv.»

«Grunlaget for forelegget er:

Knut Knutson Fiane f. 15. 4. 1895, død 21. 9. 1944, hvr vært medlem av N.S. fra 18. 10. 1940.»

«I august 1941 ble han i kraft av sitt NS-medlemskap forfremmet fra kontorsjef til trafikksjef etter at trafikksjef Larsen ulovlig var avskjediget.»

«Som trafikksjef har avdøde i tiden 16. 8. 41—21. 9. 44 oppbåret i alt i lønn kr. 39 322.50. Dette beløp med fradrag for skatter, ca. 20 pst. kr. 8 322.50. Rest kr. 31 000, ville bli inndratt hos avdøde, dersom han hadde vært i live, i henhold til L. A. paragr. 15 jfr. strl. paragr. 36. Etter L. A. paragr. 33 kan dette ansvar imidlertid gjøres gjeldende mot arvingene (uthevet her)

Forts. side 8

En interessant rapport

FORSVARSDEPARTEMENTET

Avviklingskontoret for Arbeidstjenesten.

Oslo den 15. februar 1949.

Verdier som fantes etter Arbeidstjenesten.

Etter avviklingsstyret for AT's beregninger fantes det pr. 8/5 1945 følgende verdier etter Arbeidstjenesten:

Faste eiendommer, bygg og anlegg kr. 7 124 911.00
Materiell og mat » 21 133 022.39

Sum kr. 28 257 933.39

Etter hvert som avviklingsstyret senere overførte (solgte) AT-eiendommer til offentlige institusjoner eller private, ble det foretatt detaljert taksering og til dels reduksjon av de virkelige verditakster.

Den samlede sum av de på denne måte fremkomne overførings- (salgs-)priser beløper seg til i alt ca. kr. 22 360 000.00.

I samband med kapitulasjonen kom det bort materiell til en verdi av ca. kr. 3 055 000.

Jan Eikeland (sign.)

sjef for avviklingskontoret for AT.

*

Ovenstående rapport er tatt fra «§ 104» som Forbundet har gitt ut.

Historiens dom

Historiens dom har verd for mann av ære,
for andre er den uten vekt og makt.
For mannen gjelder det et: være eller ikke være
for alt som han har gjort og ment og sagt.

Vi vil jo være utenfor og døde
når engang denne dommen skal bli felt;
men for den ærekjære er det livets mening
at også etterpå hans innsats kan bli meldt,

ja, meldt som noe stort og noe vakkert,
som noe av hans eget hjerteblod.
Det gjelder mere enn ham, det er jo hele slekten
som gjerne vil stå der hvor ærerik han stod.

Le derfor andre slite alt de vil for dagen.
Jeg slåss for det som gir meg ærens rett,
og om det enn skal koste selve livet,
så kan jeg aldri tenke på retrett.

Først da har livet fått sin sanne mening,
da kan jeg vandre bort, stillferdig som jeg kom.
Og selv om jeg er utenfor og borte,
så lever evig dog vår sagas dom.

De ansvarlige for katastrofen i 1940

1. rekke fra venstre: Hjelmtveit, Koht, Nygaardsvold, Monsen, Ystgaard.

2. rekke fra venstre: Hindahl, Frihagen, Ljungberg, Støstad, Torp og Lie.

(NB. Personen hvis bilde henger på veggen i bakgrunnen hører ikke med i dette selskap. Tvert imot. Det er tidl. statsminister Blehr.)

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig utgiver og redaktør Finn Brun Knudsen

MINNE OG FEST

Det er noe merkelig med den norske mentalitet. Alt som er lyst og vakkert jubler man over, alt som er trist og ondt glemmes eller omskrives så det blir lyst og minneverdig.

Dette er en brist i folkekarakteren. De nye slekter får ikke anledning til å dra nytte av erfaringene. Vi ser det i historiebøkene som våre barn skal høste historiens visdom og erfaring fra. Norges okkupasjonshistorie forherliges. Det snakkes faktisk mest, om ikke bare, om motstandsvilje og samling, om barn som var så dristige at de tegnet H 7 i sneen, om «gutta på skauen» og Englands-farere.

Men om det nasjonale forfall som nådde sitt klimaks ved okkupasjonen av Norge i 1940, snakkes det ikke. Det forties. Man risikerer at denne spesifikke norske skjødesynd etter hvert vil få uhyrlige konsekvenser, fordi ungdommen, som etter hvert skal overta styre og stell og ivareta landets og nasjonenes ve og vel, bare kjenner de lyse sider av vår historie og intet vet om fornedrelse og forfall, som tross alt er det som gir de bitre, men lærerike erfaringer.

*

Det er denne skjødesynd som gjorde at siste 9. april praktisk talt ikke ble omtalt på tross av at datoen representerer 15 års dagen for begynnelsen av Norges krig med etterfølgende ydmykende okkupasjon.

Og det er den selvsamme skjødesynd som gjør at 10-årsdagen for okkupasjonens opphør — frigjøringen — kommer til å bli minnet over alt med en inngående repetisjon av alle påståtte og virkelige heltegneringer som ble begått under den tyske okkupasjon, og en repetisjon av alt det onde og stygge som Nasjonal Samling ensidig ble belastet med av en opphisset og seiersberuset samtid.

*

Vi har sagt det før — og vi vil gjenta det. Det er rett og riktig å minnes. Det er rett og riktig å festlig holde nasjonens store, oppløftende minnedager. Men, det er en skjebnesvanger feil å unnlate å minnes nasjonens store nederlag.

Nettopp ved å minnes nederlaget kan samtiden vurdere seiren og de nasjonale erfaringer høstes. Og ved å minnes mener vi ikke den bestemte dag eller den bestemte hendelse, men hendelsesforløpet i forhistorien til begivenheten, med andre ord grunnlaget.

Når det gjelder 9. april 1940 er det vel ingen nordmann som opplevet forhistorien, som er uenig i årsakene til misseren.

Mellomkrigsårenes blåøyde fredsoptimisme. Den virkelighetsfjerne nedrustning, særlig av de små nasjoner som gikk i spissen for å vise de store et godt eksempel. Mowinkel og Arbeiderpartiets snakk om et vaktvern som skulle markere et forsvar — ikke være et forsvar. Nedvurderingen av folkets iboende vernevilje. Nedvurderingen av offiserene, de var jo parasitter på samfunnet, og alt som hadde med forsvaret å gjøre. Forflatningen av alt som var nasjonalt, nei, internasjonalt forbrødring skulle det være.

Nasjonenes Forbunds maktesløshet, kommunistinfiltrasjonen, depresjonen på verdensmarkedet og arbeidsløsheten gjorde at oppviglere vant gehør og førte folket bak lyset. Og våre hjemlige oppviglere må ikke glemmes. De sitter i dag i landets høyeste embeter og deres parti har flertall i Stortinget. Statsministeren, Gerhardsen, raste den gang mot

9. april i pressen

I en artikkel som har gått sin rundgang i høyrepresen, minnes femtiårsdagen for tyskernes angrep på Norge, og (det heter bl. a.:

«— Det er i dag ingen grunn til nærmere å dvele ved forhold som forlenget har fått sin konstitusjonelle bedømmelse. Men når man tenker på hvor nær tyskerne var nederlaget, selv med den spredte og planløse motstand de møtte, kan det neppe diskuteres at Norge med noenlunde godt utbygget forsvar hadde klart å slå angrepet tilbake. Det sannsynlige er at Hitler og hans stab i det hele tatt ikke hadde våget å innlate seg på et slikt eventyr, hvis vårt forsvar hadde vært i samme tilstand som for eksempel det svenske eller det sveitsiske

Da overfallet kom, klikket det over hele linjen, det er nok å minne om mobiliseringen. C. J. Hambro var faktisk den eneste som holdt hodet klart. Det ble av avgjørende betydning for den senere motstand og for vår plass som et fullverdig medlem av den vestlige allianse.

Det ble en dyrekjøpt lærdom, men også meget nyttig. Vi lærte at et forsvar ikke kan improviseres, og at et angrep kan komme når som helst. Vi lærte også betydningen av å stå sammen med nasjoner som har samme livsform og kulturtradisjon som vi selv.»

*

Verdens Gang skriver på lederplass bl. a.:

«Tre ting er blitt stadig klare etter hvert som forskningen avdekker begivenhetene og deres indre sammenheng:

1) Begge de krigførende parter hadde planer om å sette seg fast i Norge, — det var mer en gradforskjell enn en prinsipiell forskjell mellom dem.

2) Norge var uforberedt inntil det groteske — diplomatisk, militært, politisk, mentalt.

3) Den tyske operasjon var — tross Tysklands enorme militære styrke — et meget dristig foretagende, som lett kunne ha fått et annet utfall, om ikke overraskelsen hadde vært så total og Norge så vel som vestmaktene hadde vært så slett forberedt.

Om de moralske spørsmål punkt 1 ovenfor reiser, kan det

kongemakten og hadde det brukne gevær som samlingsmerke. Han var ikke alene. De øvrige regjeringsmedlemmer var med, og andre av kampfellene sitter rundt om i landet som fylkesmenn og i andre store embeter.

Det er naturlig at disse folk som har snudd sin innstilling så totalt om, nødig vil snakke om hva der så hånlig kan kalles en kuvending.

Men når disse menn har snudd om, skulle de ikke tie med det, men fortelle om sine erfaringer. Da først kan samtid og ettertid gis anledning til å høste dyrekjøpt lærdom uten selv først å gjøre alle feil og dumheter.

diskuteres til dommedag, og mange forskjellige vurderinger kan la seg høre. Slike resonneringer blir imidlertid mer av en filosofisk lek enn en politisk givende analyse.

— — —

At vår beredskap 9. april var utrolig slett, er det nesten overflødig å understreke. Det framgikk umiddelbart av begivenhetene den gang, det framgikk av innstillingen fra Granskingskommisjonen av 1945 og av all den krigshistoriske litteratur som er kommet.»

*

Arbeiderbladet skriver på lederplass bl. a.:

«I dag, femten år etter 9. april, er vi med i en allianse sammen med tyskerne. Det virker underlig og selvmotsigende på mange. Har vi glemt det som hendte?

Nei. Det sitter mange bitre minner igjen. Men det viktigste vi lærte i april dagene for femten år siden, var at det aldri kan vokse noe stort og verdifullt ut av å undertrykke andre. Etter det vi opplevde, skjønner vi bedre enn før hva en nasjonal frihet betyr. Uten frihet kan vi ikke leve et virkelig liv.

Andre nasjoner har samme rett som oss til frihet og uavhengighet. Tyskerne også. Nekter vi dem det, har vi lært lite av det som hendte. Det var ufriheten og undertrykkelsen i det nazistiske Tyskland som logisk førte til overfallet på Norge og andre fredelige land, og det er ufriheten og undertrykkelsen i andre områder av verden som de siste årene har skapt frykt og engstelse for nye overfall på fredelige folk.

Det er grunnen til at vi i dag står sammen med andre nasjoner i et forbund som har til oppgave å forsvare vår frihet. Vi vil ikke oppleve noen ny 9. april.»

*

Moskva-avisen Pravda minner i en artikkel om Tysklands angrep på Danmark og Norge og skriver at det var en lærepenge som landene burde huske, og Morgenbladet, Oslo, beskjeftiger seg på lederplass med artikkelen, hvor det står:

«— Det viser hvor vanskelig det er for mennesker som tilhører store nasjoner, å skrive korrekt om de små land. Forfatteren av artikkelen har nem-

lig funnet ut at det var kommunistene i Danmark og Norge som organiserte motstandsbevegelsen og samlet de nordiske folk til kamp mot nazistisk undertrykkelse!

Det faktiske forhold var imidlertid at da motstandsbevegelsen ble født i Norge, var kommunistene ute av stand til å handle, siden Sovjet-Unionen hadde vennskapsavtale med Hitler og hans Tyskland. Dette vet vi her i landet

— — —

Alri mer en niende april, heter det i Norge. Så sterk er denne vilje mot fornedrelsen at vårt folk, som har ofret mer for passifismen og nøytraliteten enn kanskje noe annet folk, har tapt sine illusjoner og gått inn i den mest effektive allianse som verden kjenner, Atlanterhavspakten.

Det har kostet meget i åndelige og materielle goder, men vi har lært at friheten er verd mer. Med et eneste pennestrøk kan Pravda feie vekk alle de tyngsler vårt og andre av vestens folk har påtatt seg på grunn av de erfaringer de har høstet. Men det er riktignok ganske andre pennestrøk enn de som preget artikkelen onsdag.

Så lenge Pravda, og Moskva, er tause om de vesentlige ting for freden, må vi og vil vi betale frihetens pris.»

Skanche-skriftet

Vi har ennu noen eksemplarer igjen av særtrykket av artikkelserien som juristen Alexander Lange skrev i Folk og Land.

Det koster kr. 1.— pluss porto og kan bestilles i vår ekspedisjon.

Fødselsdag

Til Erling Bjørnson på hans 87-års dag den 19. april sender vi våre beste hilsener.

Obs! Obs!

I Dagbladet skriver Rolf Berntsen i en artikkel bl. a.:

«Vi bør ikke tro for lenge at vi kan fordreie sannheten som det passer oss, og endog narre fornuftige mennesker til å tro på vår utgave av sannheten.»

Var mon ikke dette en setning som burde slås stort opp på iøynefallende plakater, og henges opp til iakttagelse i alle lokaler, der «gode» nordmenn kommer sammen?

Spesiet nå i «jubileumsåret», da sikkerlig tusenvis av tale-trengte står ferdige til å spy ut «historiske sannheter»

H. N. H.

30 milliarder - til hva?

I det uavhengige amerikanske månedsskrift «The Cross and The Flag» for november sistleden finner vi en kort artikkel med ovenstående tittel. Det uavhengige og modige tidsskrifts redaktør vil gjerne vite hva denne svimlende sum penger er gått til. Han skriver:

«Vi har brukt 30 milliarder dollar i Europa og andre steder på folk og nasjoner som vi kaller våre venner. Nu er vi i stor utstrekning blitt tvunget til å stole på tidligere fiender for å sikre våre interesser i Europa. Vi sløste penger ut til Italia som kunne bli kommunistisk når som helst. Nye milliarder gikk til Frankrike, til England og til Skandinavia, som alle sammen er villige til å anerkjenne kommuniststyret i China. Vi begynte

med å boikotte Spania, som nu er et av våre mest verdifulle aktiva i Europa. Og naturligvis ødela vi Tyskland, som nu faktisk er tungen på vektskålen, når det gjelder vår sikkerhet.

Tredve milliarder til hva for noe? Det er et fornuftig spørsmål å stille.

For disse 30 milliarder vi har brukt i Europa siden krigen kunne vi ha bygget 10 førsteklasses riksveier tvers gjennom landet fra øst til vest og 5 av samme slag fra nord til syd.

Nu ville det ikke ha vært så galt, om vi enda hadde utrettet noe med de pengene vi har øst ut i Europa, men de nasjoner som har fått mesteparten av pengene, er nettopp de som driver på med å svarte oss verst.»

Norsk minnesmerke ved Krusaa

Der kommer nu også et norsk minnesmerke ved den dansk-tyske grense i Krusaa. Den norske utenriksminister Halvard Lange, som under okkupasjonen var fange i kzeleiren Sachsenhausen ved Oranienburg, skal være den ene av hovedtalerne ved 5. mai-festen i Haderslev, og i forbindelse hermed vil han i Krusaa avsløre et monument til minne om de norske fangers transport over den dansk-tyske grense.

Minnesmerket oppsettes av den norske regjering, og Aabenraa amts veiutvalg har nu anvist plass til minnesmerket ved hovedvei 10 litt nord for den minnesten som ble reist på initiativ av landsforeningen «Gestapofangerne».

Det er mulighet for at det senere på grunn av de store veiarbeider ved grensen vil bli nødvendig å flytte såvel det norske minnesmerke som den allerede reiste sten for Bernadotte.

Innenfor Bernadotte-komiteen arbeider man også med planer om en minnesten, som i så fall vil bli nr. 3. Som bekjent har man stadig et større beløp til rådighet, men i den senere tid har der vært taushet om komiteens planer. Hvis der skal være to danske minnesmerker, ett norsk og minnesmerket for de omkomne grensegnedarmen, blir der i hvert fall en trengsel av minnesmerker, som de fleste vil finne urimelig.

BOCA BOLE

Etter de opprørende avsløringer fra Jalta trodde vi at Kringkastingen ville ha vett nok til å skrinlegge propagandaen for en fhv. statsmann som nu burde være skrinlagt ikke bare in personam, men også i det norske folks bevissthet. Vi mente at nu kunne vel ikke hr. Fostervold

camboie var ennu ikke død. Den mann som satt i Jalta og foreslo en skål for mordet på 50 000 plikttro offiserer av det verdifulle tyske blod, en mann som selvgod sa til Stalin: «Jeg er jøde, er De?» — den mann som sa look to Norway, men glemte å se på Polen, Finnland, Lett-

A. D.:

Dolkestøtlegender

Hitler påsto at den tyske hær var ubeseiret under hele første verdenskrig. Når den allikevel måtte gi tapt, var det ikke på grunn av den ytre fiende, men den indre, forræderne, som dolket den i ryggen, uten tvil hadde hevdelsen av dette syn sin store betydning for det tyske folk og det nasjonalistiske parti. Påstanden får stå for sitt verd, en utenforstående kan ikke dømme eller fordømme

Men hele den opplyste, den demokratiske verden dømte og fordømte. Påstanden var avlet i løgnens svarteste helvete og satt fram av en djevel. Osende av forakt og hellig harme festet Vestens kulturverden skjellsordet «Dolkestøtlegenden» til påstanden.

En tylyt år etterpå skapte det okkuperte Europa sin dolkestøtslegende for sitt formål, etter mitt syn ikke håret bedre eller verre enn Hitlers. Her kan det være nok å se litt på vår nasjonale versjon.

Vi ble bokstavelig tatt på sengen den april morgen i fjor, og den motstand vi ytet var ubetydelig. Den morgenen var det megen stor interesse i alle lag av folket for personlig evakuering, liten interesse for kollektivt militært forsvar. Forvirringen lar seg ikke beskrive. Og — krigen sluttet og okkupasjonstiden begynte. Og noen i Norge, i Stockholm, i London begynte å gruble: Hva nå?

Og vi i NS skapte vår legende, vi forkynte den fra tinder og torv og talerstoler: Det var sosialistene, Arbeiderpartiet, som ødela vår vilje og vår evne til å forsvare oss. Vi burde nå slutte med å målbære denne påstand, den tjener oss til ingen ære, i verste fall er den en usannhet, i beste fall er den en stor overdrivelse. Vår militære verneevne og vernevilje var ødelagt i 1927 med Venstre som hovedansvarlig og i 1933 med Bondepartiet som hovedansvarlig. Da Arbeiderpartiet kom til makten, var der intet å ødelegge i den retning. Og folket, offiserene og underoffiserene ikke unntatt, fulgte villig med i etiketteforsvar og fremsynt utenriksledelse. Trumpete og trege møtte rekruttene frem, trumpete og trege gikk de der på moen og med et geip om munnen reiste de hjem. Men denne april morgen var det ikke lenger tale om hærordninger og stortingsdiskusjoner, men om kalde realiteter; liv eller død, kamp eller kapitulasjon, alt eller intet.

Et folk, heller ikke det norske, har aldri

noensinne frivillig villet ta konsekvensen av noenting, det må tvinges til det. Et folks skyldserkjennelse og soningsvilje har aldri eksistert uten, i fusentasters forvirrede tankeverden. Vi kristne burde da kjenne syndebukken og alt det den står for

Men i sin fornedrelse skapte det norske folk sin dolkestøtslegende: Forræderiet! — Det var vi i N.S. som ved våre informasjoner til tyskerne i god tid før angrepet la landet åpent. Og da krigen var i gang, all den spioneringen for fienden. Denne vulgær-folkelige versjonen har sogar fått sin høylitterære behandling i boken «Stevnemøte med glemte år». Hele denne situasjon kan best uttrykkes ved en episode fra krigen. Fienden trykket på, men festningen holdt stand. I forlenget arbeidet sambandsoffiserer med sine menn, løytnant i Ingeniørvåpenet og medlem av N.S. Festningens kommandant hadde gitt ham med en korporal som vokter, så mye stolte majoren på sin sambandsoffiser. Med all sin årvakenhet og sin beste uvilje kunne ikke korporalen oppdage noen bistand til fienden. Dette måtte både majoren og korporalen innrømme i retten åtte år etterpå. Men når selv en major kunne hyse en slik mistanke, hva kunne en så vente av hopen som så spioner langs alle veier og stier?

Sommeren fjor ble vår lokale dolkestøtslegende skapt: Vårt nederlag og vår ydmygelse skyldtes N.S. forræderi! Skyldspørsmålet var avgjort, avgjort i folkedyppet uten videre prøvelse og ble heller aldri prøvd siden. Det som siden skjedde under okkupasjonen ble bare en bekreftelse og bestyrkelse av legenden.

Så sluttet da krigen på det blanke stålet mellom soldatene, og ordkrigen mellom diplomatene og statsmennene tok til. Vårt rettsapparat fant vårt forræderi bevist, i samsvar med folkets rettsbevissthet, sa man. Et enstemmig storting frifant politikerne for deres handlinger eller handlingsmangel. Dolkestøtslegenden var blitt til rettens og historiens dom

Vi har nektet og nekter fremdeles å bøye oss for folkets rettsbevissthet, for folkets dom — og for folkets dolkestøtslegende. — En håpløs kamp, synes mange, men for noen finnes det andre og høyere verdier enn gullet, meteren og stoppeklokken. Det er noe som heter den hele og fulle sannhet.

Fra Forbundet

Medlemmene anmodes om å betale kontingenten for 1955 snarest.

Forb.kassereren.

Kristne Venner

Gabelsgate 4.

Møte tirsdag 19. april klokken 19.30. Pastor Lars Frøyland taler.

som tok mannen med de høye idealer, inspirasjonskilden for vesterlandenes frihetskjerlighet og kamp mot Hitlers tyranni og råksap. Det var galt, gode herr Fostervold, og det var dumt. — Men det var kanskje enda dummere, gode og inbetanende herr Fostervold, det var at De lot en såndsinholdet. Vi tror at det amerikanske folk ville oppfattet

Sidebemerkinger

RUSSISK ORDTAK

— Det er et av de små støt verden gir, sa Malenkov, da han ble degradert til elektrisitetsbestyrer.

Den ærgjerrige av annen rang har aldri annet enn smålige ideer. Napoleon.

RELIGIONSTIME

Læreren: Ruth sa til sin mann: «Der du går, går eg med.» Hva kan man slutte seg til om hennes karakter?

Peter: At hun ikke stolte på ham.

Det er bare en ting som er verre enn urettferdighet, og det er retten uten et sverd i hånden. Rett uten makt er et onde.

Oscar Wilde.

GENIALT

Den engelske forfatter Graham Greene var invitert til å se prøvekjøringen på en ny film.

— Genialt! skrek han da filmen var ferdig. Hvem har laget manuskriptet?

— Jamen, stammet produsenten forlegent, — det er jo filmen vi har bygget over Deres siste bok.

— Jeg kan ikke kjenne den igjen, svarte Graham Greene. — Men si meg, kunne jeg ikke få lov til å nytte filmens tema til en novelle?

— Med største fornøyelse, erklærte produsenten, bare jeg får filmatiseringsretten!

Hva er det massene i våre dager vil ha? Det de ønsker er å få legge seg på kne foran gullet og skitten.

Celine.

DAGENS SKOTTE

Det var en gang en skotte som het Vincent. Han flyttet fra sitt hjemland og bosatte seg i Amerika. Der kalte han seg bare Vin — for å spare inn en cent.

Engstelige mennesker ligner lokomotiver som fyrer for lite, så de kan bremse i rett tid. De kjører bare med halv damp. Stekel.

Et engelsk tidsskrift sa i en tid siden i gang en priskonkurranse, hvori det gjaldt å finne det beste svaret på spørsmålet «hvilken likhet det er mellom en kvinne og en avis». Første prisen, en reise til Bermuda, gikk til en husmor som svarte: «En mann bør ha sitt eget eksemplar av begge 'slag' og holde øynene borte fra naboens.»

EN MANN var stilt for en domstol i Wien for å svare for en rekke tyverier. Han sluttet sin merkelige forsvarstale med følgende ord: «For en tid siden var jeg ute for en stygg ulykke og måtte foreta en blodoverføring. Grunnen til mine forbrytelser må derfor være at jeg har fått tyvaktig blod i årene.»

“Proletarer i alle land - foren eder”

Syk stortingsmann rekrerer i Moskva

Millionærenes broderskap i Cannes har fått et nytt medlem, og Vivianne Romance og Aga Khan har fått en ny nabo. Den nye leieboeren holder nå på å innstallere seg i villa «Oliveraie» som ligger like i nærheten av Aga Khans eiendom. Villaen har kostet nesten 450 000 kroner. Tjenerboligen har plass for både kokke, stuepiker, vaktmester og sjåfør, og garasjen har plass til to biler. Det imponerende huset er omgitt av en park på fem mål. Huset eides tidligere av en konjakk-millionær fra Jarnac. — Blant interesserte kjøpere av huset var bl. a. Sir Winston Churchill og Sør-Vietnahms playboy-keiser Bao Dai. Men antagelig fant de prisen for høy. Nå gjøres alt klar til å motta den nye leieboeren. — Fjernsynsantennen er på plass, vinduskarmene er nymalte, de femten rommene er nytapetserte og de tre baderommene har fått nye karr og vasker. Det mangler bare noen vognlass med møbler, og så kan den nye eieren — Frankrikes kommunistleder Maurice Torez — ta sin residens i besittelse.

Villakjøpet har vakt voldsom oppstandelse blant partimedlemmene over hele Frankrike, slik at partistyret så seg tvunget til å komme med en redegjørelse.

Ifølge partiledelsen er kjøpet å betrakte som en pengeplasing fra partiets side. Det skal ikke være tale om noe personlig privilegium. — Partiledelsen påstår at villaen også skal benyttes som feriehem for «trengende arbeidere». Ja, det er sannelig

OGSA I SOVJET-Samvellet har den underjordiske humor stoff nok å øse av. — Under siste folketelling lyder en av historiene, ble en skrukket landarbeider spurt hvor gammel han var.

— 35 år, svarte han.

Dette var så opplagt usannferdig, at manntallslederen forlangte en nærmere forklaring.

— Jo, i virkeligheten er jeg nok 65, sa mannen. Men disse siste 30 årene — du kan da ikke si at det har vært noe liv!

ikke dumt å være kommunistpamp vest for jernteppet. (Fei).

*

Den norske kommunistlederen og stortingsmann, Strand Johansen er syk og har en tid hatt sykepermisjon fra Stortinget. Hans permisjon er nå forlenget, og like før påske reiste han til Moskva med fly og medbringende sin kone og — sin læge.

Fint skal det være når man representerer «proletariatet».

I Moskva håper man å få den behandling som skal gjøre ham frisk, uttalte han før han reiste.

Men det er vel en til visshet grensende sannsynlighet for at reisens formål er et annet og at lægefølget kun er kamuflasje. Hva het lægen forresten? Det ble det ikke opplyst noe om, Men det skulle ikke undre oss om han heter Halvorsen. Kommunist han også. Selvfølgelig.

Erstatningsdirektoratets ulovlige forelegg mot Fianes dødsbo — sitert annet steds i bladet — inneholder følgende bemerkning, vel egnet til å skape gale forestillinger om de faktiske forhold. Det heter i forelegget:

«I august ble han (Fiane) i kraft av sitt N.S. medlemskap forfremmet fra kontorsjef til trafikksjef etter at trafikksjef Larsen ulovlig var avskjediget».

Det kan tvistes om hvorvidt et okkupasjonsstyres «avskjedigelse» fra en nøkkelstilling i Telegrafstyret av herr Larsen var ulovlig. Undertegnede vil ikke gå inn på en bedømmelse herav.

Det faktiske forhold var nok at Fiane relativt var særdeles kvalifisert til stillingen som trafikksjef. Jeg henviser til de tidligere dokumentasjoner herom i Folk og Land.

Det er opplyst for meg at det visstnok var Fiane som fikk Leif Larsen inn i Telegrafstyret i 1920 eller 21, da de studerte jus sammen. — Larsen ble konstituert som

Trafikksjefene Fian

Av Alexan

trafikksjef i 1939. Fiane var den gang på listen fra Telegrafstyret til departementet innstillet for an Larsen! — Det var hverken første eller siste gang partiboken viste sin magiske virkning! Da det ble kontorsjefstilling ledig i Trafikk-kontoret, ble den nåværende generaldirektør for statsbanene, H. E. Stokke, som lå langt bakenfor Fiane i faglige kvalifikasjoner, i sprogkunnskaper og ansienitet, som fikk stillingen. Men ikke minst Stokke hadde noe som er bedre enn faglige kvalifikasjoner: Han hadde partiboken i orden og en særdeles frisk appetitt på et raskt avansement. Derfor må Fianes fareforvoldende konkurrenter i Telegrafverket og myndighetene tale meget sakte om Fianes partibok i forbindelse med trafikksjefstillingen.

Telegrafdirektøren har offentlig opplyst at landets te-

De små men

Å være en god taper kan være vanskelig nok, men å være en god vinner krever uendelig meget mere av menneskene. Da er det først og fremst spørres etter forståelse, edelmot og storsinn. Den eller de som ikke har disse egenskapene, blir uhjelpelig sittende fast i hat, hevntørst og lyst til å pine. Intet avslører den sanne karakter slik som når en står med seirens laurbær i hendene. Det er få som klarer denne prøven, iallfall i de små menneskers verden.

Det har gjerne ikke vært særlig gode seierherrer i historien, og det er vel en av grunnene til at menneskene ikke er kommet lenger i sitt arbeide for freden. For i enhver seier har det ligget en spire til ny krig, fordi vinnerne ikke holdt mål, manglet de gode egenskapene eller om de fantes ble liggende overdøvet av de onde ting. Derav kommer det nok at enhver seier uvegerlig har forfølgelse av de tapende, hat, urettferdighet og mishandling i sitt følge. Vi har erfaring for dette, vi politisk dømt.

Nå, det er kanskje ikke så vanskelig allikevel å forstå dette ut fra et psykologisk syn. I kampen grep våre motstandere til alle slags våpen, til løgn og bedrag, vold og mord. Ja, det var vel neppe det middel som var for simpelt og uverdigg til å brukes. Det fikk vi føle, vi som satt i konsentrasjonsleirene i 1945 og årene etter. For folk trodde løgnene om oss og behandlet oss deretter. Når så seierherrene hadde vunnet og de så seg tilbake, dukket det kanskje opp en følelse av skyld og var så ikke storsinnet til stede, ga denne erkjennelse seg utslag i hat og forfølgelse. For ingen kan som små mennesker hate dem de har gjort urett mot. Men ikke tror jeg det i lengden følger velsignelse med en seier, vunnet på den måten og ved de midler.

Det faller meg inn noe som Remarque har skrevet i en av sine bøker:

«Bare den som er dum seirer i livet. I vanskelige tider er enfoldighet den største av alle goder, en tryllekappe. Den skjuler farer som den superkloke renner inn i som hypnotisert.»

Ja dumheten og enfoldigheten feirer store triumfer i vår tid, og det er i ly av dette at de små mennesker slipper til.

Jeg for min del mistet all tillit til en styreform som kunne føre til noe så forferdelig som 9. april 1940 og til det partiet som stadig skilte med å være bærere av den eneste sanne politiske tro og demokratiets vokter. Det var ikke alltid så. Det var en gang da partiet soknet til en helt annen tro, men i dag er det vel opportunt å bekjenne seg til demokratiet. De små menneskene har lett for å skifte mening.

Det er noen ting i denne forbindelse som vi ikke bør glemme. At Arbeiderpartiet var det førende til å ødelegge forsvaret i 20—30-årene, det var det partiet som hadde makten og satt ved roret da nøytralitetslinjen ble sveket og det derved styrtet landet ut i den største ulykke på århundrer og så til slutt tok styresmennene berna på nakken og rømte landet og sluttet seg til Norges fiende nr. en. Den alminnelige og sikkert korrekte oppfatning av nøytralitet er at et folk som hevder dette skal gå til kamp mot enhver fremmed makt som vil trenge inn i landet. Derfor skulle vi i 1940 kjempet ikke bare mot tyskerne, men med ennå større grunn mot de allierte, som ved sin kyniske nøytralitetskrenkelse bragte oss inn i krigen. I stedet for å gjøre dette tok regjeringen parti for dem som

isike bok

e og Leif Larsen

ler Lange

lefonkommunikasjonsnett var langt større ved krigens slutt enn før... Dette kan også tilskrives Fianes og overingeniør Storstens o. a.s innsats, mens herr Rynning-Tønnesen satt i London. Sanksjonerte han mordet på Flane? Eller nedla han veto mot?

Fianes gode etternæle i Telegrafverket kommer nok til å overleve ovennevnte hersers, må man anta. For den alminnelige tjenestemann sto Flane — som en av dem har uttrykt det — som «Telegrafverkets dyktigste mann».

Han var i besittelse av emnente sprogkunnskaper. Mens Flane var sekretær i Personalkontoret hadde han — tross overordnede mostand — trumfet igjennom at arbeidene skulle ha 3 ukers ferie og lønn under sykdom — som andre funksjonærer. Avgift av festtelegramblanketter til tuberkulosearbeidet var hans verk. Arbeidet med

innløsningen av private telefonanlegg likeledes.

Med hensyn til Leif Larsens avskjed under okkupasjonen er den ikke uvesentlige ting å merke at han fikk ventelønn som han den hele tid hevet, og det var iallfall Fianes mening at han skulle få stillingen igjen ved okkupasjonsens slutt.

Oslo, den 4. april 1955.

A. L.

Et eksempel til etterfølgelse

Svenske speidere innbyr tyske flyktningebarn til sommerleir.

Gøteborg (FEI/GT).
Et tyvetalls gutter i alderen 10-12 år, tilhørende Karl Johans speidertropp i Gøteborg, har satt seg et prisverdige mål. De har besluttet seg til å ta småjobber for å kunne spare sammen nok penger til å kunne innbyr noen tyske gutter, flyktninger fra Sovjetsonen, til den store

speiderleiren ved Dyrsten på Orust i sommer.

Gøteborgsguttene fattet sin beslutning etter at Sveriges Scoutförbund hadde oppfordret sine medlemmer å forsøke å hjelpe noen østtyske flyktningebarn til et par måneders sommerferie i Sverige. De tyske guttene skal tilbringe en del av ferien i speiderleirene og resten av tiden i svenske speidergutters hjem. Avdelingsjefen for Karl Johans speidertropp opplyser til Gøteborgs-Tidningen at hver av patruljene skal ta småjobber for å tjene 25 kroner, og de penger som mangler vil troppsledelsen legge til.

Et utmerket tiltak, som vi oppfordrer de norske speidertroppene til også å gjøre.

Mussolinis morder tiltales for tyveri

Det italienske parlamentet har opphevet den parlamentariske immuniteten til den kommunistiske senator Walter Audicio, som drepte Mussolini ved krigens slutt. De italienske «nyfascistene» har i lengere tid forsøkt å få Audicio tiltalt for å ha myrdet diktatoren og hans elskerinne Claretta Petacci uten å vente på avgjørelsen fra noen frihetsdomstol. Men av politiske grunner har ikke

fascistene ønsket saken opp i sin fulle bredde.

Nå kommer imidlertid Audicio, som under krigen opptrådte som partisanleder «Valerio», å bli tiltalt fordi han stjal en klokke og noen smykker fra Claretta Petaccis bror Marcello, da denne ble tatt til fange av partisanene. Marcello Petacci ble henrettet av partisanene, men hans enke og barn lever fremdeles i Milano.

Sidebemerkinger

DEN BERØMTE Paris-advokaten Raymond Brecht førte en sak mot en høytstående fransk offiser, og begynte sin tale i retten med ordene: «Denne soldat som — —»

Offiseren sprang opp fra sin stol og skrek opphisset: «Jeg er ikke soldat, jeg er offiser»

Brecht smilte bredt og fortsatte: «Nåvel. Denne offiser, som ikke er soldat — —».

Hennes sans for familiefølelse er ganske enestående. Da hennes tredje mann døde, ble håret helt gyllent av sorg og gremmelse.
Oscar Wilde.

Pasienten hadde oppholdt seg på et privat kursted for gikt, og fikk regning. Han returnerte regningen.

Stedets innehaver ringte mannen og sa:

— Regningen jeg sendte Dem er jo kommet tilbake!

— Gikten også, sa mannen.

Man argumenterer best i handling.

Jarl Hemmer.

Politiet: De har kjørt gjennom byen med 100 kilometers fart, — hva har De å bemerke til det?

— Jeg hørte tale om en ledig leilighet.

— Vel, det kan passere, sa politimannen og stakk sin notisbok i lommen.

Det finnes ikke lenger noen folkerett i Europa. Det gjelder bare om å slå hverandre i hjel som hunder.

Napoleon.

— Har De hørt om loddselgeren som gikk med nervøse trekninger?

FRA KAVIARFRONTEN

Her er en historie som en av Radio-Fritt Europas hemmelige korrespondenter har sendt fra Bulgaria:

Da en bulgarer spaserte i den lille by Plovdiv og passerte rådhuset, fant han en høne hengt på porten — med denne plakaten om halsen:

«Jeg har besluttet å gjøre en ende på dette usle liv, fordi det er meg umulig å regne ut hvor mange egg det siste statsdekket forlanger jeg skal legge om dagen.»

APROPOS MAT, matpriser og slikt, så sirkulerer denne lille historien i den tyske sovjetsonen. En russer skryter: «I Sovjet-Samveldet har vi innhøstninger syv ganger om året.

— Det er ikke mulig, sa amerikaneren.

— Slett ikke. Det er meget enkelt. Først høster vi i Sovjet-Samveldet. Og senere overtar vi innhøstingen i Polen, Tsjekkoslovakia, Ungarn, Øst-Tyskland, Romania og Bulgaria.»

I AR er det 925 år siden Olav den hellige døde.

Tja, tiden går.

meskers tid

provoserte tyskerne til å ta affære og derved dro oss inn i oppgjøret mellom stormaktene. De alliertes handlemåte var avskyelig og daddelverdige i høyeste grad og den regjering som støttet dem likeså. Dersom vi hadde kjempet mot både de allierte og tyskerne, hadde vi iallfall hatt vår ære i behold, og det ville aldri blitt noe rettsoppgjør, det er min faste overbevisning.

Menhvordan det almene folk reagerte på dette kan best forklares ved et uttrykk en stadi hørte: «Regjeringen var lite elsket, den er enda mindre savnet». Siden fikk jo pipen en annen lyd, takket være en hensynsløs propaganda med forakt for sannhet og rett. En kan altså slå fast at Arbeiderpartiet ødela forsvarret, svek folkets ønske om nøytralitet, innførte den ulovlige og uverdige landssvikloven og satte i gang forfølgelsen. Og allerede slutter en stor del av folket opp om det. Leve dumheten! Men det vet jeg at ikke ville jeg våge å støtte et parti som har vist at det spiller et så lettsindig spill med landets skjebne. Sporene skulle skremme, dertil er de for ferske. Men gjør de det? Og har folket tenkt til bunns over det som skjedde? Hva ville hendt dersom tyskerne hadde vunnet krigen og en ikke hadde hatt NS til å stå vakt om vår frihet?

Det er de små menneskers tid nå, det ser vi daglig. De små er blitt store i makt, men i sin litenhet bærer de med seg som sneglen huset sitt. Jeg vil ikke snakke om fester og lukkus i en grad som er uvant her hjemme, de som er gått ut fra proletariatets klasse fører an, det får vi nok se tilstrekkelig meget til i dette jubelåret. men det som er av det verste er den servilitet uten grenser som visse, særlig overfor

England og Amerika, en servilitet som minner sterkt om lakeitjeneste. Og Øksnevad var ikke snau i så henseende, da han i Kringkastingen refererte dommen fra Haag i striden om fiskerigransen. Han ba England tilgi at Norge vant saken! Hvor er det blitt av den nasjonale stolthet? Gikk den nedennom og hjem sammen med andre gode egenskaper? Og så serviliteten overfor alt kongelig, både innen- og utenlands. Se bare ukebladene.

Mens fortsetter forfølgelsen av oss. Mitt inntrykk er dog at folket helst vil glemme, det skammer seg. Men det får ikke lov til å glemme, stadig rippes det opp i saken for å holde det opp til vinden. Men det er et spørsmål hvor lenge folket lar seg føre bak lyset eller dets meninger lar seg tie ihjel. Rettsoppgjøret er en boomerang som vil slå tilbake og ramme sitt opphav.

Det må være og er en av Forbundet for sosial oppreisnings oppgaver å trekke sannheten frem, atter og atter, og å vise de små menneskenes sanne karakter. Ikke i hat og hevnefølelse — vi er ikke så små at vi hater — men for at folket kan få øynene opp for dem som vandrer omkring i keiserens nye klær, at det ikke lenger skal la seg føre bak lyset av de små menneskene.

Menneskene ville lettere finne frem til sannhets erkjennelse, dersom de ikke daglig ble informert av en ensrettet presse, ensrettet når det gjelder det som står i forbindelse med de ting jeg har nevnt. Vi er heldigere stillet etter som vi leser både den ensrettede pressen og vårt eget organ Folk og Land.

OLGA BJONER.

Da politiet oppfordret til angiveri

Angiveri dømmes hårdt og etter vår mening med rette, når det er tale om bevisst angiveri.

Under rettsoppgjøret er selv de mest uskyldige bemerkninger fra NS-folk utlagt som angiveri og straffet deretter. Mange er nok av den grunn med urette straffet for angiveri.

Hva skal man si om følgende uttalelse av daværende politifullmektig Sundet ved Trondheim politikammer i «Adresseavisen» 15. mai 1945:

— Politiet samarbeider gjerne med publikum når det gjelder å samle opplysninger om NS-folkens forhold. Opplysningene må være eksakte og inneholde angivelse av tid og sted for hva vedkommende har gjort og anmeldelsen må være skrevet.»

Enhver kan tenke seg til, hva dette resulterte i. Det russiske system ble tatt i bruk med alle dets uhyggelige konsekvenser.

Er ikke dette oppfordring til regulært angiveri, så vet vi ikke hva vi skal kalle det.

VI FORTELLER HISTORIEN:

9. april 1940

Slutt i Elverum

Elverum, 9. april 1940.

I mellomtiden er Stortinget, som måtte avsted fra Hamar i slik hast, trådt sammen igjen i Elverum, i folkehøyskolens bygning der.

Det haster. Det er blitt sent på kvelden. Enda har ikke kampen ved Midtskogen funnet sted. Vil det lykkes tyskerne å slå seg igjennom? Og hva vil skje hvis de makter det?

Det er det ingen som kan si noe om. De sedvanlige formaliteter tar ikke så lange tiden denne gangen. Det blir et merkverdig møte. Aldri har Stortinget på så kort tid tatt så avgjørende beslutninger.

Hambro meddeler at den tyske minister, dr. Brüner, har anmeldt et nytt besøk. Hva kan det bety? Fred? Eller muligens nye overraskelser?

I hvert fall må det bety nye forhandlinger. Stortinget beslutter at regjeringen skal få seg tildelt tre rådgivende medlemmer under forhandlingene: Ivar Lykke, J. L. Mowinckel og Jon Sundby.

Deretter blir det antatt et forslag, hvoretter Stortinget gir regjeringen en slags generalfullmakt så lenge krigen pågår. Regjeringen bemyndiges her til «å ta alle de skritt og treffe alle de beslutninger som den finner nødvendig under de herskende omstendigheter».

Videre treffer Stortinget beslutning om å gi Kongen og regjeringen tillatelse til å forlate norsk område.

Etter avsyngelsen av annet vers av nasjonalsangen, den ble sunget stående av representantene, er det ingen som er så fornøyd som stortingspresident Hambro.

Det er han som har fått Stortinget samlet. Det er han som har sørget for at hans folk, så godt det lot seg gjøre, er blitt forsynt med hotellrom og mat. Han har sørget for at der er blitt oppsatt ekstraplog. Han har også sørget for at hittil gjeldende lover fikk reisepass. Så ingen vil kunne komme og si at stortingspresident Hambro har forsømt sine plikter!

Nu kan han imidlertid en-

delig puste ut. Nu kan han gjøre det som han helt siden om morgenen der 9. april har foresatt seg å gjøre.

Carl Joachim Hambro vil dra over grensen. Og det så hurtig som råd er. Han er blitt oppfordret til å delta i de forhandlinger som dagen etter skal finne sted med dr. Brüner. Han er også blitt oppfordret til å slutte seg til den gruppen som opposisjonspartiene skulle oppnevne som rådgivende organ for regjeringen.

Men Hambro har sagt nei til begge disse oppfordringer. Det ligger ikke for ham å dra fra sted til sted i landet sammen med regjeringen i ukevis. Han har vel også en anelse om hva der vil komme til å skje kanskje?

Nei, Carl Joachim Hambro vet godt hvor han kan gjøre nyttigere arbeide enn i Norge. Han har allerede valgt seg ut en plass, og den heter — Stockholm. Der finnes det ingen tyske bombefly. Der er det heller ikke noe som heter blanding.

Men selvsagt er Carl Joachim ikke så dum at han stikker av sånn uten videre. Han sørger for at der straks sammenkalles en liten regjeringskonferanse. Det gjelder om at det han har satt seg i hodet så å si får et offisielt stempel.

Hambro legger frem hva han har tenkt på å forta seg i Stockholm, og dette finner herskapene i regjeringen gan-

ske i sin orden og nikker bifallende til ham. Hambro har sikret seg regjeringens velsignelse.

Til slutt står ikke noe annet igjen enn et høflighetsbesøk hos statsminister Nygaardsvold. Han ligger til sengs og er fremdeles trett av statsministerstillingen.

— Det gjelder å holde ut, holde ut, sier Hambro, som med en vennskapelig mine setter seg på sengekanten. — Hold motet oppe, gamle venn.

Mens Hambro holder på å pakke koffret sin, melder en ung politioffiser seg hos ham.

— Hr. president, jeg har fått i oppdrag å kjøre Dem til Sverige.

Hambro er fornøyd med sjåføren sin. Det er han også med bilen, — en fin, stor, kraftig bil som tilhører statspolitiet.

Klokken er litt over 22. — Hambro drar av sted på sin lange reise.

Veidekket er meget glatt. Her og der er det også høye snefonner på begge sider. — Det er belgmørkt. Egentlig skulle der kjøres uten lys, men på denne veien går det ikke, — der er for mange svinger, og kjører man utfor enkelte steder, bærer det lukt i avgrunnen.

Plutselig skjer det. I en kurve begynner bilen å slingre. Kjøreren setter bremsene på, men det skulle han ikke ha gjort. Bakhjulene glir til høyre i retning av den steile

skråningen. Kjøreren river rattet mot venstre.

Hambro lukker øynene og er forberedt på det verste.

Han kjenner et støt, — bilen står stille.

Hambro slår øynene opp og trekker et lettelsenssukk. Vognen er heldigvis ikke styrtet ned i dypet. Den høye snekanten reddet dem. Men hjulene sitter dessverre fast.

Hva skal de gjøre nu?

— Jeg skal prøve på å få hjulene fri igjen, sier offiseren.

Han setter motoren i gang, men hjulene borer seg bare dypere ned i sneen. Begge to går ut av bilen og betrakter situasjonen utenfra.

Man kunne trenge et teppe under hjulene, hvis man bare hadde et. Men dessverre, det har de ikke. Hester kunne også spennes for bilen, men hvor er hestene? De har ingen. Den siste bondegården de passerte ligger langt vekk, og hvem vet hvor langt det er til den neste.

Det er ikke noe annet å gjøre enn å sette seg ned og la bilen bli stående der den er. Og vente...

Bak dem dukker det lys opp.

Politioffiseren stiller seg opp med utbredte armer. — Det er tre biler som kommer. Englendere fra ambassaden i Oslo.

Dette var en gledelig overraskelse for Hambro. Han liker å være sammen med englendere. Og englenderne vet på sin side hvilken venn de har i ham. De gjør alt mulig for å få bilen fri. Men dessverre, — det går ikke.

Hambro lar den fine politibilen og offiseren bli igjen og stiger inn hos englenderne.

hull i jorden til å forskanse seg i.

De folk som er ute og kjører bil denne ettermiddagen, går det ikke bra for.

— Stig ut, heter det, vi trenger bilen Deres.

— Bilen min? Hvorfor det? — Men hvordan skal jeg komme videre da da? Ser De ikke at jeg har småbarn og hele bagasjen med meg?

— Det er krig nå.

Det står allerede et halvt dusin biler der fra før. Tvers over veien. Den siste bilen blir også kjørt frem.

Blant ofrene er også den finske minister i Oslo. Det hjeler ikke alt han protesterer. Bilen blir ganske enkelt tatt fra ham, men på den andre siden av sperringer blir riktignok en annen bil stillet til hans rådighet. — Men så heldig er ikke de andre. De må ta koffertene sine i hånden og gå videre til Elverum til fots. Og det er ingen ublandet fornøyelse. — Det er en marsj på 7 kilometer. Dessuten er det mørkt, og veien er full av sne.

Og så skjer det som man har ventet på helt siden middagstid. Tyskerne kommer.

Sammenstøtet forløper kort og dramatisk. Da den første tyske bilen stanser foran sperringen, bryter helvete løs fra de norske stillingene. De tyske soldatene hopper ut av bilene og søker dekning. Derpå gjør de et forsøk på å rykke frem langs veien og jernbanen. Men ilden fra nordmennene er for sterk.

Tyskerne trekker seg tilbake igjen og forsvinner i mørket. Blant de sårede er også kaptein Spiller, den tyske flyattasje i Oslo.

I tiden 7.—13. mars ankom 1850 flyktninger til Vest-, Berlin, hvorav 464 var ungdommer (347 gutter og 117 piker). 1256 personer ble godkjent, og av disse ble 1085 personer (vorav 247 ungdommer) videresendt med fly til Bundesrepublikken.

SIR WINSTON CHURCHILL om en politikers viktigste egen-skaper: «Han må være i stand til å forutsi hva som skjer — og etterpå kunne forklare hvorfor det ikke skjedde.» — Tenkte Sir Winston på sine egne disposisjoner angående polakkene i Jalta?

Når det sies om en konge at han er en snill mann, da er hans regjering mislykket. Napoleon.

9. april 1940

Landeveien sperret

Midtskogen, 9. april 1940.

Midtskogen ligger ved landeveien mellom Hamar og Elverum.

Her driver norske tropper nettopp på med å sperre veien. Med mellomrom kommer der telefonbeskjed om at den lille tyske avdelingen som er rykket ut fra Oslo, nærmer seg mer og mer.

Under denne krigen er det høyest merkelige formasjoner

man har sett kjempe på norsk side. Men den troppeavdelingen som major Helset gjør kampklar her ved Midtskogen, er kanskje den selsomste av alle.

Den består av et rekruttkompani av garden, av arbeidere ved en skytebane i nærheten, — folk som i all hast har fått opplæring i skytekonstens finesser, og endelig av medlemmer av noen skytterlag som har fått

seg utlevert uniformer. Kjøreren i denne tilfeldig sammenblandede troppen utgjøres av offiserer fra skyteskolen.

Kaptein Rognes har fått ordre om å sperre veien så grundig at den ikke kan passeres. Folkene hans henger i av alle krefter. Et eller annet sted har de fått tak i noen ruller med piggetråd. De driver på å feller trær, graver

Churchill og Adenauer

Herr redaktør!

De gjorde meg for en tid siden den glede å offentliggjøre den hilsen som en medarbeider i «NATION EUROPA» hadde skrevet for tidsskriftet i anledning av Churchills 80 års dag. Jeg tillot meg å oversette medarbeiderens ærbødige hilsen og hyldest, og De gjorde som nevnt vårt blads mange lesere den glede å la oversettelsen trykke.

Noe takketelegram fra «verdens største statsmann» og «den mest fremragende mann i verden» er meg bekjent ikke innløpet, det være seg til «Nation Europa» eller Deres utmerkede blad, men det er jo en gammel og be- drøvelig historie at utakk er verdens lønn. Jeg hadde virkelig ventet meg mere av «verdens største statsmann».

Når takketelegram ikke er innløpet, kan årsaken muligens være den at ovennevnte hilsen ikke er kommet Sir Winston for øye eller at den ikke var formet i overensstemmelse med de krav som bør stilles til en hilsen til en av menneskehetens velgjørere.

Hvordan et virkelig lykkønsningstelegram bør formes kan jeg, hr. redaktør, gi Dem en autentisk prøve på, og det ville glede meg meget om De også i dette tilfelle kunne finne plass for en hilsen til den store statsmann Churchill. Den ble sendt som

VASKEMASKIN

med varmeelement ønskes kjøpt (ny).

Per Narverud,
Østre Borge, Stokke.

Benytt

HÅNSKOMAKEREN

i Neuberggt. 15 - Oslo
hvis du vil stå på en god fot

Victoria Gjesteheim

Strandgt. 41
Telefon 497 - Egersund

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger
oljet, m/ kadimerte beslag

Inneh, Alf T. Lunde

Mosseveien 3
Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

R. Gjessing

Urmaker
D r a m m e n
Tlf. 25 07

Hjelpeorganisasjonen for frontkjempere

Sekretariatet
Boks 1407, Oslo, Postgiro 18070

telegram fra hr. Adenauer i anledning Churchills 79 års dag. Telegrammet hadde følgende ordlyd:

«Til Deres 79. fødselsdag oversender jeg Dem, hr. Premierminister, mine oppriktige lykkønskninger. Det tyske folk vet seg enig med alle frie folk, når det uttaler det ønske at det enda lenge må være Dem forunt å la Deres aldri hvilende energi, Deres *visé forutseenhet* og Deres tidlige så ofte prøvede handlingskraft virke til beskyttelse av friheten og opprettholdelsen av freden.»

Når min oversettelse av telegrammet ikke er blitt så vellykket som jeg gjerne ville ha den, hr. redaktør, skyldes dette den omstendighet at jeg under arbeidet plutselig ble grepet av et sterkt illebefinnende. De lærde benevner det — nausea.

Deres ærbødige

PEE PEPP.

Ingrid Bergman tar bladet fra munnen

Vi tillater oss å sakse fra «Vägen Framåt»:

«Dette er nok første gang vi hyller en filmstjerne i «Vägen Framåt». Vi er ellers ikke kjennere i denne bransjen. Det er heller ikke filmens Ingrid Bergman som er gjenstanden for vår begeistring, — ikke engang Ingrid Bergman som Jeanne d'Arc på bålet. Nei, det er agitatoren fra Konserthuset, Ingrid Bergman, som synger ut mot alt det småskårne, det innbilsk intelligente, det arrogant oppblåste, det misunnelig ensrettede i dette vannkjemte land.»

Hva var det så Ingrid Bergman hadde den frekkhet å synge ut om? Vi gir igjen ordet til (Vägen Framåt):

«Ingrid Bergman sang ut så det høstes fra Ystad til Haparanda. «Når noen hever seg over

mengden i dette land, så skal han trykkes ned.»

Riktig, Ingrid Bergman. Det var nettopp det som skulle sies. Hva mange mener men ingen våger å gi uttrykk for, sa Edvin Adolphson. Nettopp det, — det er ingen som tør. For alle går med halen mellom benene i «folkehjemmet». Det hører med til mønstret for riktig opptreden. Det er bare en hop med helstemplede middelmadigheter som upåttalt sprøyter sin gift mot alle som tenker fritt, mot hver og en som handler selvstendig, mot alle dem som ikke bøyer kne for den herskende moteretninger. Blant regjeringssjefer og partiførere, biskoper og embetsmenn om ofiserer har vi forgjeves lett etter løven blant feigingene, — inntil vi endelig fant den. Hvem skulle vel ha trodd at det var en filmstjerne som kom fram med sannheten, så det høstes, mens alle de andre så skamfullt søtsure ut.»

Var det forresten ikke en kjent norsk dikter som i et av sine skuespill rettet en nesten likelydende bebreidelse mot sine landsmenn som den Ingrid Bergman framkom med overfor sine? —

ning på krigen vil lette stillingen for alle land og folk fra grunnen av.

For det tredje: De herskende kretser i England og Frankrike avslo brutalt såvel Tysklands fredsforslag som Sovjet-Unionens forsøk på å oppnå den hurtigste avslutning på krigen.

Dette er kjensgjerningene.»

Nu er det riktignok så at de nevnte kjensgjerninger senere ble presentert i en annen form, men kjensgjerninger er nu engang kjensgjerninger, som forblir hva de er tross alle forsøk på å forvandle dem til tids- og situasjonsbetonte bruksgjenstander.

Gårdbrukere - Skogeiere

Er det noe De trenger av redskaper ell. maskiner, så send oss en forespørsel. Vi representerer anerkjente fabrikk og verksteder.

Lite eller stort oppdrag, vi står alltid til tjeneste.

Rimelige betalingsvilkår.

H. SNAPRUD & CO.

KONGSBERG
Biler - Maskiner
Redskaper.
Tlf. 885 - 248.

Stalin svarte på spørsmålet: Hvem satte krigen igang i 1939

Dette spørsmål er jo ikke lenger aktuelt, men det kan allikevel ha sin interesse å vite hva Stalin mente om dette spørsmål. Han skulle jo også ha store forutsetninger for å uttale seg autoritativt om denne sak. I en offisiell uttalelse til «Pravda», gjengitt i bladet «Arbeideren» her den 30. november 1939, skal han ha sagt følgende:

«For det første har ikke Tyskland overfalt Frankrike og England, men Frankrike og England har overfalt Tyskland og overtok dermed ansvaret for den nuværende krig.

For det annet: Etter at krigen var begynt, vendte Tyskland seg med et fredsforslag til Frankrike og England. — et forslag som Sovjet-Unionen åpent understøttet. Sovjet-unionen var og er av den mening at den hurtigste avslut-

Det er av de interessante og mest verdifulle «innlegg» jeg har lest til belysning av de midler der er brukt mot oss i «dom» og omdømme.

Erling Bjørnson.

§ 104

Mere lys over rettsoppgjøret

Pris kr. 3,00 portofritt. Vennligst bruk postgiro

Forbundet for sosial Oppreisning

Postboks 3214, Oslo - Postgiro 15 028

Til salgs hos:

Carl Lund Olsen, Domkirkegt. 6 A, Bergen
Madsens Bladforretning, Trondheim
Helge Johannesen, Teatergt. 6, Oslo

Interessante

småopplysninger

Den kjente «amerikanske» dommer Frankfurter uttalte ved en leilighet:

«De ledende menn i den amerikanske regjering er usynlige. De virkelige makt-havere i Washington befinner seg bak scenen.»

Om den samme Frankfurter skrev et amerikansk blad ganske nylig:

«Noe ganske merkelig har hendt dommer Frankfurter. Skjønt han av republikanske kritikere beskyldes for å være en av opphavsmennene til New Deal og mannen som inspirerte Achesons politikk, så er han nu en av Eisenhovers viktigste støtter.»

«Kan kun om en ting i verden de enes...»

«Vägen Framåt» kunne for en tid siden servere sine lesere en liten «godbit». Det var «tryckfelnissen» som hadde spilt «Sydsvenska Dagbladet» et puss. Der sto: KONVERSATIVE studentforeningen sammanträder...»

«Vägen Framåt» knytter hertil følgende bemerkning:

«Ack ja. Vi har alltid sagt att högern är pratsjuk. Skönt att få belägg (bevis) för den saken!»

AVISEN STOPPES

i tiden fremover for dem som ikke har betalt kontingenten. Unngå stopp. Send bladpengene i dag. Bruk gironr. 16450.

De leser denne

annonsen. Andre folk gjør det også. Bruk Folk og Lands annonsespalter.

FOLK og LAND

Ansv. redaktør og utgiver:
FINN BRUN KNUDSEN
Utkommer i Oslo
Redaksjon:
Telefon 55 76 56
Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00 pr. halvår. Sverige, Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlendet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00 pr. halvår.

Løssalgpris: 50 øre
Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte
Bruk postgironr. 16450
Sambandstrykkeriet
Oslo

Erstatningsdirektoratets . . .

Forts. fra side 1

som er avdødes ektefelle Alfhild Fiane, som har overtatt arven i henhold til gjensidig testament.»

«Avdøde etterlater seg en formue i bankinnskudd, aksjer og obligasjoner stor tilsammen ca. kr. 96 000, — og han ville derfor i tillegg til inndragningsansvaret også blitt ilagt erstatning, dersom han hadde vært i live. Avdøde ble imidlertid skutt av hjemmefronten høsten 1944, og hensett hertil antar Erstatningsdirektoratet at erstatning bør bortfalle.»

Erstatningsdirektoratet, Avdeling for Oslo og Akershus (stempel).

Oslo den 15. november 1946.

Johs. Risting.»

III

ADVOKAT MONSEN LESER INNENAD I LOVEN

Da fru Fiane ble forelagt ovenstående til vedtagelse, nektet hun å underskrive. Hun sa til overbringeren: «Gå opp på Vestre gravlund, så finner De ham der.» Hun fikk da beskjed om at dette svar skulle hun komme til å angre på. Hun nektet å tilbakelevere forelegget, og fru Fiane satte seg straks til å blade i sin manns lovboker, Rettstidende og Skeie og gikk så til sin forsvarer, advokat Alf Monsen, og mente at hele herr Risting's forelegg var splitter galt og ulovlig! Herr Risting må siden ha lært en mengde jus? Han er nå statsadvokat i Oslo og Akershus, likesom også herr Rolf Parellus er gått frem i ånd og sannhet, og nå er overrettssakfører i Molde... Hjemmefront-leder, advokat Alf Monsen mente til å begynne med at fru Fiane tok feil! Man kan si det slik at enken åndelig talt tvang herr advokaten til litt innenatlesning i loven.

Da han hadde undersøkt loven, rettspraksis og Skeie på de av fru Fiane angitte punkter, viste adv. Monsen seg som en real kar, kapitulerte helt og sendte et knallende brev til Erstatningsdirektoratet, datert 3. 12. 1946, hvorav siteres ordrett:

— «Det er på det rene i denne sak at Knut Knutson Fiane er avgått ved døden under okkupasjonen. Ifølge straffelovens prgr. 66 bortfaller adgangen til å reise straffesak eller avsi straffedom ved den skyldiges død.»

«Etter straffelovens pgr. 71 kan straff ikke fullbyrdes etter dømmefeltes død. Hans død har dog ingen innflytelse på den i dommen fastsatte inndragning av den straffbare handling's utbytte. Med hensyn til fortolkningen av denne bestemmelse henvises til prof. Skeie: Den norske strafferett, 1ste bind 1937, side 551 og 662.»

«Det må legges avgjørende vekt på at der foreligger en dom som har fastsatt inndragning, se prof. Skeie: Den Norske Straffeprosess, 2net bind side 221, hvor bl. a. anføres følgende: «Selv om inndragningskrav ikke er straff, kan det ikke gjøres gjeldende mot delikventens suksessorer med mindre loven bestemmer det (jfr. Rt. 1926 s. 893).»

«Videre henviser jeg til høyesterettsdom, Rettstidende 1926 side 893, hvor Høyesterett enstemmig fastslår at den i straffelovens pgr. 36 hjemlede inndragning hos den skyldige av det ved den straffbare handling vunne utbytte, ikke kan gjennomføres overfor den skyldiges arvinger.»

«Det må således være helt på det rene at der overhode ikke er adgang til å foreta inndragning i nærværende tilfelle, fordi lønnen i sin helhet er oppebåret før 15. 12. 1944.» (D. e. datoen for Landssvikanordningen, (A.L.s bemerkn.)

«Jeg mener for øvrig at der heller ikke etter ordlyden i Landssvikanordningens pgr. 33 er adgang til å foreta inndragning hos arvinger, se Solem, Landssvikanordningen side 118 og det i min skr. av 2. 5. 46 anførte. Videre er det bemerkelsesverdige at Erstatningsdirektoratet har gått lenger enn Telegrafstyret anmoder om i skrivelse av...»

«Endelig henvises til Riksadvokatens Rundskriv nr. 81 av 29. 4. 1946, hvori Riksadvokaten anfører at da det hersker tvil om bestemmelsens grunnlovsmessighet (pgr. 19)!, bør det i fremtidige saker ikke nedlegges påstand om inndragning etter Landssvikanordningens pgr. 19.»

Hjemmefrontleder, advokat Alf Monsen avslutter sitt knusende brev til Erstatningsdirektoratets juridiske ånder med følgende:

«Da det utferdigede forelegg ikke er hjemlet i loven, kan det ikke vedtas. Ærbødigst. Alf Monsen.»

Monsen er siden blitt krigsadvokat.

E.D. ETT SKRITT TILBAKE OG TO FREM!

Erstatningsdirektoratet ga — som man vil se — med den ene hånd, men tok med den annen — fremdeles av midler som stammer fra den udømte og myrdede Fiane:

«Herr o.r.sakfører Bjarne Sundt, Stortingsgt. 18, Oslo.

RBB/IK. Oslo 23/1 4]. Sak: Alfhild Sofie Fiane... I en uttalelse 18. november 1940 har Erstatningsdirektoratets fylkesrepresentanter for Oslo og Akershus anmodet om at der blir nedlagt påstand i saken mot ovennevnte på bot og erstatning utgjørende tilsammen kr. 25 000.—»

«Erstatningsdirektoratet omgjør denne beslutning og skal anmode Dem om å nedlegge påstand om bot stor kr. 25 000.— og erstatning begrenset oppad til kr. 50 000.— med hjemmel i L.A. §§ 25 og 33.»

«Samtidig opphever en det av fylkesrepresentanten den 15. november 1945 utferdigede forelegg mot Knut Knutson Fianes dødsbo gående ut på inndragning kr. 31 000. i henhold til L. A. § 33. R. Barry-Berg.»

*

STUTT MERKNAD

Det var nu det. Hadde Rolf Benjamin Barry-Berg på dette tidspunkt blitt så varm under sålene at han måtte bevege

Okkupasjonstida i historie- lærebøkene

Artikkelserien «Okkupasjonstida i historielærebøkene» av J. Fredrik Voss som ble offentliggjort siste høst i Folk og Land, er nå trykt i brosjyreform, forlagt av Forbundet for Sosial Oppreisning, og koster kr. 1.00 portofritt tilsendt.

Vær med å spre denne brosjyren. Send inn penger og en liste over lærere og lærerinner De vil skal lese den, og vi sender brosjyren direkte.

La flest mulig få den. Vær aktivt med i arbeidet for å spre opplysning. La Deres barns lærere få sjansen til å få vite hva som er galt i lærebøkene.

Send inn et antall adresser og de fornødne antall kroner. Vi overtar arbeidet med forsendelsene.

FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING

Postboks 3214, Oslo — Postgiro 15 028

Til salgs hos:

Helge Johannesen, Teatergt. 6, Oslo.

Madsens Bladforretning, Trondheim.

Carl Lund Olsen, Domkirkegt. 6 A, Bergen.

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Annelise Parow

TANNINNSÆTNING
Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

MJØNVALD KAFE

Brandbu, Hadeland

anbefales

seg fra dette åsted? Han hadde også blant meget annet hatt befattning med Hilditscheiendeler... Han ble satt til å vareta rettsikkerheten i Odda som politimester. En ordinær politifullmektig som hadde utarbeidet et så rettsstridig forelegg som gjengitt i pkt. II, hadde utvilsomt mistet ansikt og hadde måttet se seg om etter «sivilt» arbeid. Vedkommende ble statsadvokat...

Man undrer seg over den tiltagende grovere kriminalitet og manglende respekt for loven. Denne respekt har som forutsetning at lovens egne tjenere viser den. Forelegget var også faktisk uriktig og misvisende. (Herom annet sted i bladet).

Oslo 4. april 1955.

A. L.

Har De betalt
abonnementet
på
Folk og Land?
Hvis ikke, gjør
det idag så De
ungår STOPP!

